

ІМУНОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ СОРТІВ КОЛЕКЦІЇ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ НА ІМУНІТЕТ

В.Я.САБАДИН, канд. с.-г. наук, старший науковий співробітник
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

Пошук та використання джерел стійкості проти хвороб для селекції на імунітет ячменю ярого базується на залученні генофонду, який у процесі еволюції здатний протистояти дії несприятливим біотичним та абіотичним факторам навколишнього середовища.

Метою досліджень було провести імунологічний моніторинг сортів світової колекції Національного центру генетичних ресурсів рослин України на провокаційних фонах збудників борошнистої роси та плямистостей листків, виявити нові генетично різномірні джерела стійкості щодо патогенів ефективні в умовах центрального Лісостепу України для селекції на імунітет.

Робота проводилась впродовж 2013-2019 рр. на дослідному полі навчально-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету, що знаходиться у центральному Лісостепу України. Матеріалом для досліджень була колекція ячменю ярого, 130 кращих сортів за стійкістю проти хвороб підібраних згідно Каталогу вихідного матеріалу. Оцінку стійкості рослин ячменю ярого щодо збудників хвороб проводили на провокаційному фоні згідно загальноприйнятих методик.

У результаті досліджень виявлено, що у центральному Лісостепу України найбільш поширеною була популяція збудників борошнистої роси, темно-бурої і сітчастої плямистостей. Збудники смугастої плямистості та карликової іржі були мало поширеними, інтенсивність ураження становила до 10-15 %.

Максимальний розвиток борошнистої роси та темно-бурої плямистості спостерігали у 2014 р., сітчастої плямистості у 2019 р. У середньому за 7 років досліджень на провокаційному фоні виділено джерела до комплексу хвороб.

Стійкістю (ураження до 10,0%) до двох хвороб – борошниста роса і сітчаста плямистість характеризувалися сорти: 'Оболонь', 'Парнас', 'Етикет', 'Хадар', 'Едем', 'Колорит' 'Південний' (Україна), 'Josefin' (Франція), 'Ebson', 'Aspen', 'Malz' (Чехія), 'Vojos', 'Breemar', 'Barke', 'Brenda', 'Madeira', 'Landora', 'Danuta', 'Adonis', 'Class' (Німеччина), 'Eunova', 'Vivaldi', 'Secuva' (Австрія).

Комплексною стійкістю та помірною стійкістю (ураження до 15,0 %) до трьох хвороб – борошниста роса, темно-бура і сітчаста плямистості характеризувалися сорти: 'Оболонь', 'Парнас', 'Етикет', 'Хадар', 'Едем', 'Колорит' (Україна), 'Thorgall', 'Josefin' (Франція), 'Ebson', 'Aspen' (Чехія), 'Adonis', 'Class', 'Landora' (Німеччина), 'Eunova', 'Vivaldi' (Австрія).

Комплексною стійкістю (ураження до 10,0 %) до трьох хвороб – борошниста роса, темно-бура і сітчаста плямистості характеризувалися сорти: 'Аспект', 'Доказ', (Україна), 'Kuburas', 'Hanka' (Німеччина) і 'STN 115' (Польща).